

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/88/2013
Identifikačné číslo spisu:	5013200721
Dátum vydania rozhodnutia:	08.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:5013200721.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľa A.P., nar. XX. augusta XXXX, r.č.: XXXXXX/XXXX, bytom Z., zastúpeného JUDr. Jozefom Pliešovským, advokátom, AK so sídlom v Martine, Kukučínova 1, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 16. mája 2013 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18. júla 2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č.k. 25Sd/226/2013-18 zo dňa 19. septembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 25Sd/226/2013-18 zo dňa 19. septembra 2013 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 16. mája 2013 č. XXX XXX XXXX X, ktorým odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie vdoveckého dôchodku z dôvodu, že nespĺňa podmienky uvedené v § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“). Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18. júla 2013 podľa § 48a zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a podľa § 74, § 260 ods. 1 a § 293n zákona č. 461/2003 Z.z. opätovne zamietla žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok. Týmto rozhodnutím zmenila napadnuté rozhodnutie zo dňa 16.mája 2013 v časti výrok a odôvodnenie.

Krajský súd podľa § 2501 a nasledujúcich ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že opravnému prostriedku navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s ustanovením § 2501 ods. 2 O.s.p. tak,

že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože navrhovateľ nebol v konaní úspešný a odporkyňa nemá zo zákona právo na ich náhradu.

V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že navrhovateľ požiadal o priznanie vdoveckého dôchodku od 30. augusta 2011 žiadosťou zo dňa 29. apríla 2013. Manželka navrhovateľa zomrela 23. septembra 1993. Vdovecký dôchodok bol navrhovateľovi priznaný od 23. septembra 1993 a odňatý od 12. augusta 2007, pretože navrhovateľ nespĺňal podmienku nároku na vdovecký dôchodok uvedenú v § 48a zákona č. 100/1988 Zb., t.j. nemal v starostlivosti aspoň jedno nezaopatrené dieťa. Žiadosť navrhovateľa, ako uviedol krajský súd, bola posúdená podľa ustanovenia § 260 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z..

Ako ďalej uviedol krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku vdovecký dôchodok priznaný podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, na ktorý trvá nárok k 31. decembru 2003, sa podľa § 260 ods.1 zákona č. 461/2003 Z.z. vypláca aj po 1. januári 2004 za podmienok ustanovených v § 48a zákona č. 100/1988 Zb.. Podľa ustanovenia § 48a zákona č. 100/1988 Zb. vdovec má nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ak sa stará aspoň o jedno nezaopatrené dieťa. Vdovecký dôchodok, na ktorý vznikol navrhovateľovi nárok od 23. septembra 1993, bol odňatý od 12. augusta 2007, pretože navrhovateľ prestal spĺňať podmienku nároku na vdovecký dôchodok, t.j. nemal v starostlivosti aspoň jedno nezaopatrené dieťa.

Ďalej dôvodil tým s poukazom na ustanovenie § 293n zákona č. 461/2003 Z.z., že manželka navrhovateľa zomrela 23. septembra 1993. Pretože do troch rokov odo dňa jej smrti, t.j. do 23. septembra 1996, navrhovateľ nedovŕšil dôchodkový vek a ani nebol uznaný invalidným, nárok na vdovecký dôchodok mu podľa § 293n zákona č. 461/2003 Z.z. nevznikol. Dôchodkový vek navrhovateľ dovŕšil 30. augusta 2011.

Ustanovenie § 260 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 186/2004 Z.z. priamo vylučuje aplikáciu ustanovenia § 74 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. u vdovca, ktorý ovdovel pred 1. januárom 2004. Pokiaľ by mal zákonodarcu v úmysle bez ďalšieho umožniť opätovný vznik nároku na vdovecký dôchodok za podmienok ustanovených v § 74 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. u všetkých vdovcov, ktorí ovdoveli pred 1. januárom 2004, potom by prechodné ustanovenie § 293n zákona č. 461/2003 Z.z. vo vzťahu k ustanoveniu § 74 ods. 3 písm. b/ a d/ zákona č. 461/2003 Z.z. nemalo zmysel. Pritom treba uviesť, že vdovecký dôchodok priznaný podľa zákona č. 100/1988 Zb. sa automaticky nemení na vdovecký dôchodok priznaný podľa zákona č. 461/2003 Z.z., preto nebolo povinnosťou odporkyne v rozhodnutí o odňatí takéhoto vdoveckého dôchodku posudzovať aj podmienky nároku na vdovecký dôchodok a jeho výplatu podľa zákona č. 461/2003 Z.z..

Vzhľadom na uvedené krajský súd konštatoval, že navrhovateľovi nárok na nový vdovecký dôchodok nevznikol podľa § 74 zákona č. 461/2003 Z.z.. Nárok na vdovecký dôchodok a výplatu u vdovcov, ktorí ovdoveli pred 1. januárom 2004 zákon č. 461/2003 Z.z. spôsobom odchylným od úpravy obsiahnutej v § 260 ods. 1 a § 293n, neupravuje.

Pokiaľ navrhovateľ namietal, že bol ako dôchodca - vdovec diskriminovaný, krajský súd poukázal na judikatúru EŠLP, podľa ktorej právo na užívanie práv zaručených Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd bez diskriminácie, zaručené čl. 14 je porušené, ak štáty bez objektívneho rozumného ospravedlnenia zaobchádzajú odlišne s osobami v analogických situáciách alebo nezaobchádzajú odlišne s osobami, ktorých situácie sa citeľne líšia (Thymenos v. Grécko, č. 25735/94, rozsudok zo 6. apríla 2004, odsek 44). V danom prípade navrhovateľ nepreukázal, že by s ním bolo zaobchádzané odlišne ako s iným dôchodcami, ktorí sa ocitli v podobnej situácii. Odporkyňa nezaobchádzala s navrhovateľom odlišne ako s inými dôchodcami, ktorí sa ocitli v podobnej situácii.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu a navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozsudok súdu prvého stupňa považuje za nezákonný.

Poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa ako i na ustanovenie § 293n zákona č. 461/2003 Z.z., ktoré sa podľa jeho názoru na neho nevzťahuje, pretože vdovecký dôchodok mu bol odňatý od 12. augusta 2007. Odporkyňa mala v konaní postupovať podľa zákona č. 100/1988 Zb..

Opakovane dôvodil tým, že v jeho prípade sa jedná o diskrimináciu, nakoľko Slovenská republika antidiskriminačným zákonom č. 365/2004 Z.z. sa prihlásila k potieraniu diskriminácie. Poukázal na znenie ustanovenia § 2 ods. 5 citovaného, v zmysle ktorého priama diskriminácia je konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza s inou osobou v porovnateľnej situácii, pričom podľa tohto zákona má každý právo na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou (§ 9 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z.z.).

Podľa jeho názoru mala odporkyňa predložiť súdu celkový počet podobných prípadov, kedy odporkyňa nepriznala vdovcom vdovecké dôchodky len z dôvodu, že manželka zomrela pre 1. januárom 2004.

Odporkyňa navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Podľa § 260 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. dávky dôchodkového zabezpečenia, priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považujú po 31. decembri 2003 za dávky podľa tohto zákona, a to v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003; ak nárok na výplatu týchto dávok trval k 31. decembru 2003, dávky sa vyplácajú aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

Vdovecký dôchodok priznaný podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, na ktorý trvá nárok k 31. decembru 2003, sa podľa § 260 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. vypláca aj po 1. januári 2004 za podmienok ustanovených v § 48a zákona č. 100/1988 Zb., podľa ktorého vdovec má nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ak sa stará aspoň o jedno nezaopatrené dieťa.

Odvolací súd, zhodne s názorom krajského súdu vysloveným v rozsudku, udáva, že ustanovenie § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., týkajúce sa priznania vdoveckého dôchodku, sa vzťahuje len na vdovca, ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004, nebol mu priznaný vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 alebo zanikol nárok na takýto vdovecký dôchodok pred 1. augustom 2006 a ku dňu smrti manželky, najneskôr do uplynutia troch rokov od smrti manželky, dovšil dôchodkový vek, alebo bol uznaný invalidným a táto invalidita trvá aj po 31. júli 2006 z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %.

Taktiež odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že manželka navrhovateľa zomrela 23. septembra 1993. Navrhovateľ dovšil dôchodkový vek 30. augusta 2011, nebol uznaný invalidným.

Podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľovi v zmysle § 293n zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z. nárok na vdovecký dôchodok nevznikol.

K námietkam navrhovateľa týkajúcich sa diskriminácie odvolací súd udáva, že v konaní odporkyne nezistil porušenie zákazu diskriminácie vo vzťahu k navrhovateľovi, nakoľko nebolo zistené odlišné zaobchádzanie s navrhovateľom ako s inými dôchodcami a to v tom smere, žeby odporkyňa v iných prípadoch pri priznávaní vdoveckého dôchodku postupovala odlišným spôsobom.

Z vyššie uvedených dôvodov aj odvolací súd považoval rozhodnutie odporkyne za zákonné a preto rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu a v podrobnostiach na neho poukazuje.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyni náhrada trov nepatrí zo zákona.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.